

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

Prop. 102 S

(2017–2018)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Revidert finansieringsopplegg for E6 Helgeland nord, inkl. utbedring av strekningen Krokstrand sentrum – Bolna, i Nordland

*Tilråding fra Samferdselsdepartementet 15. juni 2018,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Innledning

Prosjektet E6 Helgeland nord ble vedtatt delvis bompengefinansiert gjennom Stortingets behandling av Prop. 55 S (2013–2014) og Innst. 178 S (2013–2014). I Prop. 1 S (2015–2016) ble det varslet om kostnadsøkninger, og i Prop. 1 S (2016–2017) ble det forutsatt at omfanget av utbyggingen skulle reduseres slik at kostnadsrammen ikke ble overskredet. Dette var mulig ved å ta ut programområdetiltak som ikke inngår i vegutviklingskontrakten, ta i bruk en opsjon i kontrakten og avbestille arbeidene på de to delstrekningene helt i nord, Krokstrand sentrum og Krokstrand – Bolna, avbestille forutsatte arbeider på delstrekningen Raudfjellfoss – Krokstrand og redusere reserven i prosjektet.

Gjennom behandlingen av Prop. 56 S (2016–2017) og Innst. 226 S (2016–2017) sluttet Stortinget seg til et opplegg som innebærer at forutsatte arbeider på delstrekningen Raudfjellfoss – Krokstrand likevel gjennomføres uten at de statlige bevilgingene til prosjektet økes. Dette skyldes at det som følge av lavere faktisk lånerente enn forutsatt i Prop. 55 S (2013–2014), i stedet kan benyttes 30 mill. 2017-kr mer i bompenger til utbygging enn tidligere beregnet. Samtidig ble fastsatt kostnadsramme for prosjektet økt tilsvarende.

I Meld. St. 33 (2016–2017) Nasjonal transportplan 2018–2029 er det lagt til grunn at de to nordligste delstrekningene Krokstrand sentrum og Krokstrand – Bolna tas ut av vegutviklingskontrakten og gjennomføres i siste seksårsperiode, jf. side 308 i meldingen. Det er forutsatt 450 mill. 2017-kr til utbedring av strekningen i perioden 2024–2029. Ved behandlingen av Nasjonal transportplan 2018–2029 ba imidlertid Stortinget om at regjeringen sikrer en helhetlig og sammenhengende gjennomføring av alle delstrekningene som inngår i prosjektet E6 Helgeland nord, og i samarbeid med lokale myndigheter finner en løsning i tråd med lokale og regionale myndigheters vedtak, jf. Innst. 460 S (2016–2017).

Samferdselsdepartementet legger i denne proposisjonen fram et forslag til revidert finansieringsopplegg for E6 Helgeland nord, slik at strekningen Krokstrand sentrum – Bolna kan fullføres som del av vegutviklingskontrakten. De økte kostnadene foreslås finansiert med bompenger ved at det etableres en ny bomstasjon på Bolna. I tillegg utvides innkrevingsperioden i eksisterende bomstasjoner på Skandal og Reinforshei fra 15 til 18 år. I bomstasjonen på Bolna legges det til grunn innkreving i 15 år.

Arbeidene omfatter utbedring av en strekning på til sammen 13 km. I tillegg skal det bygges en

ekstra bomstasjon på Bolna. Styringsrammen for disse arbeidene er fastsatt til 268 mill. 2017-kr. Kostnadsrammen er fastsatt til 295 mill. 2017-kr. Omregnet til 2018-prisnivå blir styringsrammen 273 mill. kr og kostnadsrammen 301 mill. kr. Ved at strekningen likevel gjennomføres som en del av vegutviklingskontrakten, er det forventet at kostnadene vil bli vesentlig redusert sammenliknet med om utbyggingen skal utlyses som et nytt anbud i perioden 2024–2029. Det legges opp til anleggsstart i 2018 og fullføring i 2020.

I Prop. 55 S (2013–2014) er samfunnsøkonomisk netto nytte for utbyggingen av E6 Helgeland nord beregnet til -700 mill. 2014-kr, mens netto nytte over totale kostnader er beregnet til -0,6. Nytteten av å bygge ut strekningen Krokstrand sentrum – Bolna inngår i disse beregningene. I beregningene er det lagt til grunn bompengefinansiering.

2 Lokalpolitisk behandling

Et forslag til revidert finansieringsopplegg for E6 Helgeland nord, inkl. utbedring av strekningen Krokstrand sentrum – Bolna, ble lagt fram for Rana kommune og Nordland fylkeskommune i 2017.

Rana kommune behandlet saken i møte i kommunestyret 14. februar 2017 og fattet følgende vedtak:

1. *Kommunestyret gir sin tilslutning til anbefalt løsning fra Statens vegvesen for å finansiere overskridelser for E6 Helgeland nord. Dette innebærer at E 6 parsellene fullføres som beskrevet, men at trafikksikkerhetstiltak med kostnadsramme på 65 mill. kr som ikke inngår i vegutviklingskontrakten, ikke blir gjennomført i denne omgang.*
2. *Foreslått ny finansieringsløsning er innenfor rammene i vedtaket fra den lokalpolitiske behandlingen i kommunestyret i K-sak 13/10, og innebærer at:*
 - *Innkrevingsperioden for bompenger forlenges fra 15 til 18 år.*
 - *Det etableres en tredje bomstasjon på Bolna.*
3. *Kommunestyret forutsetter at takstene i de to etablerte bomstasjonene beholdes uendret selv om vedtaket i K.sak.13/10 åpnet for høyere takst.*
4. *Kommunestyret legger til grunn at Statens vegvesen arbeider for at gjenværende del av prosjektet (trafikksikkerhetstiltak / ny atkomst til Hauknesodden) kan finansieres og iverksettes senere i utbyggingsperioden. Kommunestyret*

anmoder om at Statens vegvesen prioriterer å bistå kommunen med planleggingsressurser slik at reguleringsplan med ny atkomst til Hauknesodden kan vedtas innen tidsfrist høsten 2017 som Miljødirektoratet har satt.

5. *Kommunestyret legger til grunn at tidlig- fase planlegging av gjenværende strekninger på E6 gjennom Rana (Vegpakke E6 fase 2) inngår i en konseptvalgutredning som igangsettes av Statens vegvesen i nær framtid. Dette i tråd med Rana kommune sitt innspill til NTP.*

Nordland fylkeskommune behandlet saken i møte i fylkestinget 3. april 2017 og fattet følgende vedtak:

1. *Fylkestinget viser til kommunestyrevedtak i Rana sak 8/17 datert 14. februar 2017, samt anbefalt løsning fra Statens vegvesen for å finansiere overskridelser i prosjektet E6 Helgeland nord. Dette innebærer at E6-parsellene fullføres til og med Saltfjellet/Bolna.*
2. *Foreslått ny finansieringsløsning er innenfor rammene i vedtaket fra den lokalpolitiske behandlingen nevnt i Prop. 55 S (2013–2014), og fylkestinget gir sin tilslutning til at:*
 - a. *Innkrevingsperioden for bompenger forlenges fra 15 til 18 år.*
 - b. *Det etableres en tredje bomstasjon på Bolna.*
3. *Fylkestinget legger til grunn at det foretas regelmessige rulleringer av innholdet i pakken for å ta hensyn til endringer i rammer, kostnadsendringer eller behov for omprioriteringer.*
4. *Fylkestinget ber Statens vegvesen Region nord fremme prosjektet overfor Vegdirektoratet og Samferdselsdepartementet med sikte på å få det forankret som vedtak i Stortinget.*
5. *Fylkestinget mener det er uheldig at det er blitt kommunenes og fylkets ansvar å sørge for finansiering av hele prosjektet. Dette initiativet burde vært tatt av Samferdselsdepartementet når det er innenfor de allerede fattede lokalpolitiske vedtak.*
6. *Fylkestinget forutsetter at garantiansvaret holdes uendret i denne omgang*
7. *Fylkestinget mener det er uheldig at overskridelse i vegprosjektet medfører reduksjon i trafikksikkerhetstiltak i området.*

3 Forslag til finansieringsopplegg

Bompenger og bompengelopplegg

Utbedringen av E6 på strekningen Krokstrand sentrum – Bolna forutsettes finansiert med bompenger. I tråd med de lokalpolitiske vedtakene

skal det etableres en ny bomstasjon med tovegs innkreving på Bolna, i tillegg til eksisterende bomstasjoner på Skamdal og Reinforshei. De tre bomstasjonene er vist i figur 3.1. Videre forlenges innkrevingsperioden i eksisterende bomstasjoner med tre år, fra 15 til 18 år. I bomstasjonen på Bolna legges det til grunn innkreving i 15 år.

I tråd med vedtaket i Rana kommune legges det i utgangspunktet opp til at takstene i eksisterende bomstasjoner opprettholdes. Samtidig har lokale myndigheter sluttet seg til omlegging til ny takst- og rabattstruktur, jf. Prop. 1 S Tillegg 2 (2015–2016). Dette innebærer at det innføres 20 pst. rabatt for kjøretøy i takstgruppe 1 med gyldig avtale og brikke (kjøretøy med totalvekt til og med 3500 kg, samt alle kjøretøy i kategori M1). Det vil ikke bli gitt rabatt til kjøretøy i takstgruppe 2 (kjøretøy over 3500 kg unntatt kjøretøy i kategori M1). Det er ellers lagt til grunn at rabatter og fritak skal følge gjeldende takstretningslinjer.

Basert på dette er gjennomsnittlig inntekt per passering beregnet til 12,60 kr i bomstasjonen på Skamdal og 15,90 kr i bomstasjonen på Reinforshei etter reduksjoner som følge av tilskuddsordningen for reduserte bompengetakser utenfor byområdene. For at prosjektet skal være nedbetalt i løpet av totalt 18 år, er det beregnet at gjennomsnittlig inntekt i den nye bomstasjonen på Bolna må være 42,20 kr med de forutsetninger som ellers er lagt til grunn i dette forslaget. Basert på dette er det foreløpig lagt til grunn følgende grunntakster uten rabatt i 2018-prisnivå (takster før endringene i parentes):

Bomstasjon	2018-kr	
	Takst-gruppe 1	Takst-gruppe 2
Skamdal	13 (12)	31 (36)
Reinforshei	18 (17)	44 (51)
Bolna	44 (-)	106 (-)

Det legges opp til å gjennomføre takstendringene i bomstasjonene på Skamdal og Reinforshei i løpet av 2018. Innkrevingen i bomstasjonen på Bolna ventes igangsatt i 2019.

Det forutsettes at takstene blir justert i samsvar med prisutviklingen. I tråd med forutsetningene i Prop. 1 S (2016–2017) vil beregnede gjennomsnittstakster bli brukt som grunnlag for justeringer av takstene. Før innkrevingen i bomstasjonen på Bolna starter, vil denne gjennomsnittstaksten bli vurdert ut fra kjente faktorer som låneopptak, faktisk lånerente og utbyggingskost-

nad. Forslag til justeringer av takstene som følge av denne gjennomgangen, forutsetter tilslutning fra Nordland fylkeskommune og Grane, Vefsn og Rana kommuner som garantister.

Andre forutsetninger for finansieringsplanen

I 2016 var årsdøgntrafikken gjennom bomstasjonen på Skamdal om lag 3 700 kjøretøy, mens den var om lag 3 400 kjøretøy på Reinforshei. I det nye bomstasjonssnittet på Bolna var årsdøgntrafikken om lag 950 kjøretøy. Tungtrafikkandelen er om lag 10 pst. Det er lagt til grunn at trafikken gjennom snittet på Bolna blir redusert med om lag 6 pst. som følge av bompengedimensjonen. Det er videre lagt til grunn en generell trafikkvekst i bompengeperioden på 0,5 pst. per år.

Årlige innkrevingskostnader forventes å øke med om lag 2 mill. kr som følge av innkrevingen i den nye bomstasjonen på Bolna.

For låneopptak knyttet til strekningen Krokstrand sentrum – Bolna er det lagt til grunn en beregningsteknisk rente på 5,5 pst. de første ti årene av innkrevingsperioden, og deretter 6,5 pst. Bompengeselskapet har inngått en fastrenteavtale for forutsatt låneopptak knyttet til øvrige deler av utbyggingen. Avtalen gjelder for ti år og innebærer en effektiv rente på 2,3 pst. Dette er lagt til grunn i finansieringsberegningene. Videre er det lagt til grunn en innskuddsrente på 2,0 pst. og en årlig prisstigning på 2,5 pst.

Eventuelle kostnadsøkninger ut over prisstigning for utbedringen av strekningen Krokstrand sentrum – Bolna skal dekkes i samsvar med gjeldende retningslinjer for bompengeprosjekter. Dette innebærer at kostnadsøkning opp til kostnadsrammen skal dekkes med bompenger. Eventuelle overskridelser ut over kostnadsrammen er statens ansvar og dekkes med statlige midler. Eventuelle kostnadsreduksjoner på inntil 10 pst. tilfaller bompengeselskapet, mens eventuelle reduksjoner på mer enn 10 pst. tilfaller staten.

Dersom økonomien i prosjektet blir svakere enn forutsatt, kan bompengeselskapet etter avtale med Vegdirektoratet øke gjennomsnittstakstene med inntil 20 pst. ut over prisstigningen og forlenge innkrevingsperioden med inntil 5 år.

Det er regnet på et optimistisk og et pessimistisk alternativ der takstene og innkrevingsperioden i de to eksisterende bomstasjonene ligger fast.

I det *optimistiske alternativet* er det lagt til grunn at årsdøgntrafikken gjennom bomstasjonen på Bolna øker med 10 pst. i åpningsåret. For øvrig er de samme forutsetningene som i basisalternati-

Figur 3.1 E6 Helgeland nord – plassering av bomstasjoner

vet lagt til grunn. Det er beregnet at innkrevingsperioden i bomstasjonen på Bolna da blir redusert med ett år. Alternativt kan gjennomsnittstaksten i denne bomstasjonen reduseres med om lag 3 kr.

I det *pessimistiske alternativet* er det lagt til grunn følgende endringer i forutsetningene:

- Kostnadsøkning opp til kostnadsrammen
- Ingen trafikkvekst fra det tidspunktet innkrevningen på Bolna starter opp
- Årsdøgntrafikken i åpningsåret reduseres med ytterligere 5 pst.

Med disse forutsetningene er det beregnet at gjennomsnittstaksten i bomstasjonen på Bolna må økes med 20 pst., dvs. om lag 9 kr. I tillegg må innkrevingsperioden økes med om lag 3 år.

Det forutsettes at bompengeselskapet vil stille til disposisjon om lag 160 mill. kr til utbedring av strekningen Krokstrand sentrum – Bolna i 2018.

Nordland fylkeskommune og Grane, Vefsn og Rana kommuner har tidligere fattet vedtak om garantier for et bompengelån på inntil 590 mill. kr til utbygging av E6 Helgeland nord, jf. Prop. 55 S (2013–2014). Maksimal lånegjeld inkl. låneopptak til utbedring av strekningen Krokstrand sentrum

– Bolna er beregnet til 690 mill. kr. For å oppnå best mulig lånebetingelser oppfordrer Samferdselsdepartementet garantistene til å utvide garantirammen. En eventuell økning av den fylkeskommunale garantien må godkjennes av Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Økning av de kommunale garantiene må godkjennes av fylkesmannen i Nordland.

4 Samferdselsdepartementets vurdering

Samferdselsdepartementet deler Stortingets ønske om å gjennomføre prosjektet E6 Helgeland nord som planlagt. På bakgrunn av Stortingets behandling av Meld. St. 33 (2016–2017) Nasjonal transportplan 2018–2029, jf. Innst. 460 S (2016–2017), har departementet i brev av 31. august 2017 bedt Statens vegvesen bekrefte ovenfor entreprenøren at opsjonen i kontrakten ikke vil bli tatt i bruk.

Med det reviderte forslaget til finansieringsopplegg kan strekningen Krokstrand sentrum – Bolna gjennomføres som en del av vegutviklings-

kontrakten. En slik løsning er vurdert å være kostnadsbesparende i forhold til å gjennomføre disse utbedringene på et senere tidspunkt. Departementet viser i den forbindelse til at det i Meld. St. 33 (2016–2017) er forutsatt 450 mill. 2017-kr til utbedring av delstrekningen i perioden 2024–2029.

5 Avtale

Etter at Stortinget har fattet vedtak om revidert finansieringsopplegg for E6 Helgeland nord, inkl. utbedring av strekningen Krokstrand sentrum –

Bolna, i Nordland, vil det bli inngått tilleggsavtale mellom Vegdirektoratet og bompengeselskapet i tråd med vilkårene som er lagt til grunn i denne proposisjonen.

Samferdselsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om revidert finansieringsopplegg for E6 Helgeland nord, inkl. utbedring av strekningen Krokstrand sentrum – Bolna, i Nordland.

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om revidert finansieringsopplegg for E6 Helgeland nord, inkl. utbedring av strekningen Krokstrand sentrum – Bolna, i Nordland i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til vedtak om revidert finansieringsopplegg for E6 Helgeland nord, inkl. utbedring av strekningen Krokstrand sentrum – Bolna, i Nordland

1. Samferdselsdepartementet får fullmakt til å gjennomføre utbedring av strekningen E6 Krokstrand sentrum – Bolna innenfor en kostnadsramme på 301 mill. 2018-kr.
2. Stortinget samtykker i at bompengeselskapet får tillatelse til å ta opp lån og kreve inn bompenger til utbygging og finansiering av E6
3. Samferdselsdepartementet får fullmakt til å inngå tilleggsavtale med bompengeselskapet og fastsette nærmere regler for finansieringsordningen.

Helgeland nord, inkl. utbedring av strekningen Krokstrand sentrum – Bolna. Vilkårene framgår av denne proposisjonen.
